

veitslu fyri børnunum her í bygdini, so tey, sum ikki høvdu tey stóru ráðini, eisini fingi okkurt glæstriligt fyri eyguni og okkurt sett í munnin.

Eisini her veldst um eyguni sum siggja. Onkur heldur kanska, at slíkt bert gjørdi, at tað fátaekara fólki av hesum kom at kenna størri mun á sær og hinum.

Á Tvøroyri fáa vit eisini nógv annað, sum eyðkendi teir býir, sum vuku fram í sambandi við idnaðarkollveltingina í 19. öld. Fólkatalið vaks, og fólkinum tørvaði bústaðir. Spurningurin um bústaðir til alt tað nógva fólkið kom skjótt at vera átroðkandi á Tvøroyri. Handils- trøðin ella doktoratrøðin, sum kommunan keypti í 1880, varð útstykkjað til húsagrundir. Skjótt varð meira av haga lagt inn. Her vaks fram ein arbeiðara- og fiskimannabýlingur. Her búði eitt raskt fólk, arbeiðsrøtur, ognarloysingar og tilflutt fólk, sum vóru ikki høvdu at lita áuttan hendurnar, eitt glaðlynt fólk, sum tók lívi sum tað kom, hóast tey ikki altíð høvdu tað lætt, tí tey høvdu onga kúgv á básinum og onga eplattunnu á loftinum. Tey fingi ikki í pottin, uttan at oyriini skuldu úr lummanum. Hesi fólk vóru bundin at peningainntøkuni, tí kom kreppan í triatiárunum at vera teimum sum so nógvum øðrum, sera mein.

Vit mugu minnast til, at úr einum sosialum sjónarmiði var hetta peningasamfelagið lítið ment. Kom hóttafall á, so var neyðin í durunum, sjálvandi hjálptu fólk yvirhøvur hvørjum øðrum, lótu kanska ein pjøka við onkrum í standa eftir úti við dyrnar, tá tey fóru. Tað var ein fløvi í lötuni, men eingin trygd fyri morgindegnum.

Í teimum góðu árunum, fram til kreppuna eftir 1929, høvdu keypmennirnir ráð at lata fólki skriva. Synirnir kundu hjálpa fæðir sinum at gjalda tað sum var skrivað ov nógvi í

Á fólka fundi

kontrabókina, tá teir komu til. Tá kreppan kom, varð alt øðrvísi, tá fóru keypmenn og fleiri við teimum á húsagang.

Ein maður hevur greitt frá, at tá hann kom higar í starv í 1920-unum fall tann stóri klassamunurin honum í eyguni, ein munur sum setti eitt skart mark millum arbeiðarastættin og arbeiðsgevarastættin á Tvøroyri, ein munur, sum seinni er horvin, og hann segði, at tað ikki var stórt at siga til, at tað kom til eina veking innan arbeiðarastættina.

Ein veking sum fæddi við sær fyrstu arbeiðarafelag í Føroyum. Arbeiðsmannafelagið Fylking í 1915 og Fiskepigernes

Fagforening í 1922. Teir fingi eisini skipað fyri fyrstu løngjaldsstovuni í Føroyum í 1934. Arbeiðarafjeldin her á staðnum var saman við oddafólki sinum før fyri at seta egin virki á stovni í teimum vánaligu triatiárunum.

Mótsetningarnir á Tvøroyri vóru partar av sjálvvari samfelagsskipanini. Tað er tí eisini púra natúrligt at arbeiðararørslan í Føroyum kom at fáa sínar politisku røtur her á staðnum, og at javnaðarflokkurin longu frá byrjan fekk mann valdan á Tvøroyri.

Eins og Tvørafólk eiga at vera errin av teimum virkisfýsnu vinnulivsmonnunum, keypmonnunum, reiðarunum og skiparunum sum lögdu stóði

undir ikki bert Tvøroyri, men stóran part av Føroyum, so eiga tey ikki at vera minni errin av teimum arbeiðsfólki og fiskimonnunum, sum ikki bert bóru byrðarnar, men sum eisini høvdu oddafólk við sjálvsáliti og dirvi til at seta krøv, og skapa sær og sinum eitt rimiligt lívsfrælsi, sum er av størsta týdningi í tí samfelagi, sum vit liva í í dag.

Eg vil at enda takka fyri, at mær er sýndur tann heiður at halda røðu her í dag í sambandi við 150 ára dagin, og vil eg nýta hvoí til at ynskja býráði og fólkinum øllum, sum her býr, hjartaliga til lukku á 150 ára degnum og alt tað besta í komandi tíðum.

Tvøroyrar-sangurin

Í summarskrúð bjørt Suðuroyggin lá.
Av ólav søku heim vit sigldu tá
eg Hargafelli undan Nýpu sá.
Borgarknappin við sólkrúnu á.

Í sólarlaga speglblankt laviði lá,
tá Tvørafjörð í silvitni eg sá,
av hoyggj og urt av landi angin dró
og úr liðunum fuglaljóð fró.

Stórt Oyrnafjall seg speglaði í vág,
og Ravnaberg hátt yvir fjørðin sá,
smaragd og gull — og silvurlitt var vág,
tað er vænasta sjón, sum eg sá.

Kring fjørðin bygdur fimm vð sævarstrond,
sum systrar góðar halda hond í hond,
mangt avreksverk í felag framdu tær,
aldri ósemja millum tær var.

Í forðum Tvøroyri tú krúnu bar,
á sjógv og landi fremst í Føroyum var,
her komu fólk úr landsins bygdum flest,
her vóru stórvirki — livikor best.

Við skip og handli Føroya navn tú bar
úr Leith til Rom, Madrid og Miklagarð,
og draga eina lina øll í senn,
skal tú menna teg einaferð enn.

Náttúrín okkum gav í Føroyum mest,
tí ræður um at røkja tað sum best,
hin fremsta vág til virkir eins og skip
og í fjøllunum dýrasta grip.

Stór var tín fortið, stór tann framburðssjón
eg siggi bjart, b er áraði og von,
í vonum moyggjum eins og dreingjum er,
tú skal fram aftur ganga við ferð.

Vit skulu sýna tað, at Tvøramenn
í handans virki roynast fullvæl enn,
í itrótti og skaldskapi og list,
stavhald vera skal: Tvøroyri fyrst!

Dró útlongsil tín son frá heimastrond,
tí suðurheimsins gyltu dreymalond,
og æintýrsins djór- og blómverð,
altíð heimlongsil higar hann ber.

Tí urtin trivist best har røtin rann,
og gamal har, sum móðir aldi hann,
Hitt síðsta hvíldarstað er best á jorð,
millum blómur við Tvøroyrar fjørð!

Pól F. Joensen

Tey fáa sær ein bita

Bygdarráðsformaðurin og yngra settarliðið á fólka fundi